

1. ^{60 38} de Beauſebre ſ. Isaacij
 diſſ. de novi Foederis
 Libris Apocryphis,
 Berolini, 1739.

2. von der Hand ſ. Hemſ.
 tractatus Talmudi,
 cuius de pluriſtanti
 quitatum Judaicarum,
 Helmſtady, 1720.

3. ————— Epistoſa
 joelis prophetæ ad
 Regem jehoramum,
 Helmſtady, 1720.

4. Chronologia Libello,
rum et Epistola
joelis
Huet

5. Beneficij Illustratio
fontium Versio
Lutheri, Hebraicorum
Helmstady
1721.

6. Oratio in
Memoriam Joh. Reuch-
lini, et Joh. Gussubely
Helmstady, 1720.

- 2

3

L

S

D

F

מסכת מכות

2

Σύνταγμα τῶν μαθημάτων

Tractatus Talmudicus

DE

PLAGIS.

ANTIQUITATVM

JVDAICARVM

COMPENDIVM,

AD LECTIONES PVBLICAS

IN ACADEMIA JVLIA

*pro hebræorum lingua &
rebus uberius illustran-*

dis,

RECENSENTE

A. MDCCXX. MENSE SEPTEMBRI

HERMANNO von der Hardt/

Acad. Jul. Sen. & Præpos. Mariæb.

Helmstadt,

Typis SALOMONIS SCHNORRIL.

Judæorum doctoribus
græcæ & latinæ linguæ peritis
avitum hoc opusculum,
studii Christianorum documentum:
Qui divinos hebraicos codices attente legimus,
reipublicæ veteris judaicæ res, sacras & civi-
les, sollicitè contemplamur,
vetusta non minus ac recentia illorum monumenta
literaria diligenter evolvimus,
profundæ etiam doctrinæ pristina argumenta
curate pensitamus,
præsertim pro prima per illos quondam inchoata
orbis emendatione exactè in Fontibus
cognoscenda:

Eoque pariter *humanitatem christianam in he-*
braorum gentem declaramus,
quam enixe rogavit superiori seculo
Leo Karmi

De charitate & benevolentia
a christianis erga Judæos habenda
ab evangelica lege extracto libello,
Amstelodami MDCXXXIII
impresso;

Quam christianam in illos europæ hospites
mansuetudinem, geminum ante seculum,
Cæsari mansuetus suasit Reuchlinus, Ictus,
senex,

A. MDXX. Ingolstadii linguæ hebraicæ
& græcæ Professor, R. Mosche Kimehi
publice prælegens;

qui docuit ex gentibus Christianos
Judæorum scripta in Academiis recensere.

THE SALOMON'S SCHMORR

Σύνταγμα ἐπὶ μαρτυμάτων

TRACTATUS DE PLAGIS.

פרק א. περὶ μαρτυρίας. Caput I.

De falsis testibus, & eorum poena, ac talionis jure, Deut. 19, 19.

§. I. כיצד העדים נעשים זוממים:

καθ' ὅσον οἱ συστάται πρᾶσσονται ψευδομαρτυριῶντες;

Quomodo testes fiunt rei falsi testimonii?
(quomodo plectuntur?)

מעדים אנו באיש פלוני שהוא בן גרושה או בן חלוצה:

Συνιστάντες γὰρ ἐπ' ἄρσενα ἑπιπλόμην, ὡς αὐτοῖς παῖς ἀποχωρηζομένης, ἢ παῖς ἐξελιξάσης.

(Casus primus falsi testimonii: Si dicant de sacerdote testis sacerdos.) Testamur contra virum illum, quod sit natus repudiata, aut per calceum exutum separata. (quod in sacerdotio nefas erat.)

אין אומרים יעשה זה בן גרושה או בן חלוצה תחתיו אלא לוקה ארבעים:

ἔθην χρηματίζουσι πρᾶσσειν ἕως παῖς ἀποχωρηζομένης ἢ παῖς ἐξελιξάσης, κατέναντι αὐτοῦ. Αἰτιά, πληγείται τεσσαρακονταίς.

(Decisio quoad poenam:) Non edicunt (judices, pro talione:) Habeatur hic (sacerdos, falsus testis,) tanquam natus repudiata aut per calceum exutum separata, loco illius. (Quod posteris ejus in sacerdotio foret ignominiosum;) sed, Vapulat quadragies.

A 2

מעדים

מעידים אנו באיש פלוני שהוֹי חייב לגלות:

Συνισάτες νῶ ἐπ' ἄρσενα ὀπιπλόμηρον, ὡς ὅτι αὐτὸς ὑπόδικε ἀπαλλαγῆς.

(*Casus secundus falsi testimonii:*) Testamur contra virum illum, quod reus sit exilii; (propter eadem ab errante.)

אין אומרין יגלה זה תחתיו אלֵה לוקה מ':

ἔτην χρηματίζουσιν. Απαλλαχθήτω ἐτὶ κατέναντι αὐτῶ. Ἄλλα, πωληγῆται τεσσαρσικονταίς.

(*Decisio:*) Non edicunt: Exulet hic loco illius: Sed; vapulat quadragies.

מעידין אנו באיש פלוני שגרש אשתו ולא

נתן לה כתובתה:

Συνισάντες νῶ ἐπ' ἄρσενα ὀπιπλόμηρον, ὡς ὅτι ἀπεχώρισε τῷ ἐυνάστειαν αὐτῶ, καὶ ἐδῶλε ἀναδῶκεν αὐτῇ κατὰ γραφῶν αὐτῆς.

(*Casus falsi testimonii tertius:*) Testamur contra virum illum, quod repudiaverit (nobis praesentibus) uxorem suam, neque dederit illi dotem ejus. (Quid hic pro talione aut poena falsi testis?)

והלֵי בן היום ובין למחר סופו ליתן לה

כתובתה:

Ἄλλ' ἐγὼ ἐν τῇ σήμερον καὶ ἐν τῇ ὑστεραίᾳ συμφορᾷ αὐτῶ, ἔ' ἀναδῶναι αὐτῇ κατὰ γραφῶν αὐτῆς;

(*Ratio decidendi:*) Nonne intra diem hunc & sequentem illi contingat (*casu mortis sua, aut divorcii*) ut velit illi dare dotem ejus?

אלא אומרין כמה אדם רוצה ליתן בכתובתה

של זו שאם נתאלמנה או נתגרשה ואם מתה ירשנה בערה:

אלל

Αλλά μὴν χρηματίζουσι καθ' οἷον μὴν ἀνδρωπῶ
 εὐαρεσθεῖ ἀναδῆναι ἑπὶ καταγραφή αὐτῶ, λογισμῶ
 τῶσ' ὡς εἰν ἀναλυθῆ ἡδε, ἢ διπλωρωθῆ. Ἐὰν ᾗ
 διπλωρῆ, αἰρετίσει ἐκεῖνῳ ὁ πλάτης αὐτῶ.

(Decisio:) Quare edicunt: (Tantum falsi te-
 stes vendant viro laeso,) quantum quis dare con-
 stituit (uxori) in contractu dotalitio, ratione
 alterius hujus: Si fiat vidua, aut repudietur.
 Quod si dein moriatur illa, hæres illius fit
 maritus ejus.

מעדין אנו באש פלוני שחוא חייב לחברו
 אלא

Συσιέντες νῶ ἐπ' ἄρσενα ἑπιπλόμενον, ὡς ὅτι
 αὐτὸς χρεωθεύει τῷ ἑπιπλόμῳ χιλίης ζυγῶ,

(Casus quartus:) Testamur contra virum il-
 lum, quod debeat proximo suo mille stateras,
 על מנת לתנו לו מכאן ועד שלשים יום
 והוא אומר מכאן ועד עשר שנים:

πρὸς νόμον, τὴν ἀναδῆναι ἐκεῖνῳ αὐτῶ ἐκθένδε
 ἑπὶ ἑπὶ τριάκοντα ἡμέρας αὐτῶ ἢ μαρτυρεῖ ἐκθέν-
 δε ἑπὶ ἑπὶ μορδα ἑνῶν (δέκα ἑνῶν).

ea lege, ut reddat illas, abhinc intra trigin-
 ta dies: (qui terminus est ordinarius, si nul-
 lus solvendi terminus fit definitus:) Ille vero
 pronunciat, ab hinc intra decem annos.

אומדין כמה אדם רוצה ליתן ויהיו בידו
 אלא זה בין נותנן מכאן ועד שלשים יום בין
 נותנן מכאן ועד עשר שנים:

Μετρεῖσι. Καθ' οἷον μὴν ἀνδρωπῶ εὐαρεσθεῖ ἀνα-
 δῆναι, ἵνα ὡσὶ ἐπὶ τῇ δεξιά αὐτῶ χίλιοι ζυγοί, ἀπέ-
 ανη, ὡς ἀναδῶ ἐκεῖνῳ ἐκθένδε ἑπὶ ἐπὶ τριάκοντα
 ἡμέρας

ἡμέρας, ἢ ἀπέναντι, ὡς ἀναδῶ ἐκείνης ἐκφένδε εἶς ἐπὶ μισθὸν ἕννων (δέκα ἔννης.)

(Decisio:) Æstimant: (Solvat ille,) quantum quis velit dare (facioris) ut mille mutuo accipiat stateras, five ut reddat illas abinde intra triginta dies, five ab inde intra decem annos. מֵעֵרֵן אֲנִי בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שְׁחָיִיב לְחַבְרוֹ §. 2.

מֵעֵרֵן אֲנִי

Συνιστάντες γὰρ ἐπ' ἀρεσνα ἐπιπλόμενον, ὡς ὅλι χρεωφεύει τῷ ἐπικλήρῳ αὐτῆς δύο ἑκατοντάδας ζυγῶν (Διακοσίγες.)

(Casus quintus:) Testamur contra virum illum, quod debeat alteri ducentas stateras.

וְנִמְצֵא זֶמְמֵן לִקְרָן וּמְשָׁלְמִים

Εἰ κομίζονται ψευδομαρτυριῶντες, πληγῆνται, καὶ ὀμαλίξασιν.

(Decisio:) Si deprehendantur illi esse falsi testes, vapulant, & pendunt.

וְהַשֵּׁם שֶׁמִּבְּיָאוּ לְרֵדִי מְכֹת מִבְּיָאוּ לְרֵדִי

וְשִׁלְמוּן

ὡς ὅτι ἐδόλωσ ὁ λογισμὸς, ὃς ὄπιφείρει αὐτὸν κατ' ὅμωξ μασίγματα, ἐπιφείρει γε αὐτὸν κ' ὅμωξ ὀμαλισμὸς.

Siquidem ratio, quæ illum ad plagas obstringit, non est illa, quæ illum ad pensationem obligat, (cum sint effata diversa, de diversis poenis.) מֵעֵרֵן אֲנִי רַבֵּי רַמְבָּם פִּיפְרָאדְמֵנָה פֶּרֶשׁוּבְטֵרְגֶּז מֵעֵרֵן. Illa est sententia R. Meir.

וְחֻכְמִים אוֹמְרִים כָּל הַמְשָׁלְמִים אֵינוֹ לִקְרָה

Οἱ δὲ γνώμονες χρημαλίξασιν ἢ λίνῳ, ὃς ὀμαλίξει, εἴθην ὅδε πληγῆται.

Sapi-

Sapientes vero pronunciant: Qualiscunque
qui pendit, non vapulat.

מלכות ארבעים: מֵעִידוֹן אֵנוּ כְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁהוּא חַיִּיב §. 3.

Συνισάντες νῶ ἐπὶ ἄρσενά ἐπιπλόμενον, ὡς ὄλε
αὐτὸς ὑπόδινⓈ πληξίⓈ τῶν τεσσαράκοντα.

(Casus sextus:) Testamur contra virum illum,
quod fit reus plagarum quadraginta.

וְנִמְצְאוּ זֶמְמִין לִקְרַן שְׁמוֹנִים מְשֻׁם לוֹ כְּאִישׁ
תַּעֲנֶה כְרַעַךְ עַד שֶׁקָּר וּמְשֻׁם וְעִשְׂתָם לוֹ כְּאִישׁ
:מֵ

Εἰ κομίζουσι ψευδομαρτυριῶντες, πληγῶνται ὀγ-
δοηκοντάκις· ἐκ λογισμῶ· ἁθόλως ἀπάντησον ἐπὶ τῇ
ἐταιρῶν σε σύσειον ψευδαγορίας, καὶ ἐκ λογισμῶ·
Πράσσετε αὐτῶ, καθὼς πρὸς ἐνεθυμίσατω.

(Decisio:) Si deprehendantur falsi esse testes,
vapulant octuagies: Ratione illius: Ex. 20, Non
dices contra sodalem tuum testimonium falsum: Sed
& ratione istius, Deut. 19, 19. Facite illi, prout in-
tendit.

:מֵאִיר רְבִירָא Πεφραδμένα πρεσβυτέρῃς Μείρ.
Quæ est sententia R. Meir.

:מֵחֲכָמִים אֹמְרִין אֵין לִקְרַן אֵלֶּיךָ אַרְבַּעִים
Γνώμονες ἢ χρηματίζουσι· Μηδὲν πληγῶνται, πλὴν
τεσσαράκοντακις.

Sapientes vero edicunt: Non vapulant, nisi
quadragies.

:מֵשֻׁלְשִׁין בְּמִמּוֹן וְאֵין מְשֻׁלְשִׁין בְּמִכּוּרָא
Διπλασιάζουσιν ἐπὶ τῷ θήμονι, καὶ μηδὲν διπλα-
σιάζουσιν ἐπὶ ματίγμασι.

Duplicant in opibus, non in plagis.

5
m
i-
ra
s.
m
de
u-
l-
g
lfi
y
n
a.
a.
n-
m
fis
é
é
é
pi-

כיצד העידוהו שהוּן חייב לחברו מאתים
זו ונמצאו זוממין משלשין כיבדוהו :

καθ' ὅσον; Συνισᾶσι πρὸς αὐτῶν, ὡς ὅτι αὐτῶν χρε-
ωθεύει τῶ ἐπικληθῆναι αὐτῶν δύο ἑκατοντάδας ζυγῶν
(Διακοσίους.) κομίζονται ἢ ψευδομαρτυριῶντες, διπλα-
σιαζουσιν τὸ ἐν ἐκείνοις.

Quomodo? Testentur de aliquo, quod de-
beat alteri ducentas stateras: Deprehendantur
autem falsi testes: Duplo eos mulctant, (quod
simul solvant.)

אכל אם העידוהו שהוּן חייב מלקות
ארכעים ונמצאו זוממין כל אחר ואחר לוקה
ארכעים :

Ἄν ἀλλὰ, εἰ μὴν συνισῶσι πρὸς αὐτῶν, ὡς ὅτι αὐ-
τῶν ἑκατοντὰς πλήξουσιν τῶν τεσσαράκοντα, κομι-
ζονται δὲ ψευδομαρτυροῦντες, καθόλου ἑκάστῳ καὶ
ἑκάστῳ πηγαίται τεσσαράκοντα.

Sed, si testentur de eo, quod meruerit 40.
plagas, inveniuntur autem testes esse falsi:
Omnes illi atque singuli fustigantur quadra-
gies.

אין העדים נעשים זוממין עד שיזומן
את עצמן :

Μηδὲν οἱ συστάται πρὸς αὐτῶν ψευδομαρτυριῶντες,
ἕως ὅτῃ ψευδομαρτυροῦσι τὸ σῶμα (δέμας) ἑαυτῶν.

Testantes non habentur pro falsis testibus,
donec semetipsos falsi arguerint testimonii.

כיצד אמרו מעידים אנו כאיש פלוני שהרג
אדם הנפש אמרו להן היאך אתם מעידים
שהרי נהרג זה או ההורג היה עמנו אותו היום
במקום פלוני אין אלו זוממין :

καθ'

καθ' ὄσον; Μαρτύροισιν. Συνιστάντες γὰρ ἐπ' ἀρεσίᾳ ἐπιπλόμενον, ὡς ὅτι ἐνέκρωσε τὸ πρῶτον· οἱ δὲ μαρτύροισιν ἐκείνως ἤχι ὑμεῖς συνίστατε; ὡς ἀρα νεκρωθεὶς εἶπεν, ἢ ὁ νεκρῶν, ἦν μεθ' ἡμῶν, αὕτη τῇ ἡμέρᾳ, ἐν τῷ χωρήματι ἐπιπλομένῳ. Οὐδὲν τηλικῶτοι ψευδομαρτυριῶντες.

Quomodo? Si dicant: Testamur nos contra virum illum, quod occiderit quempiam: Dicant vero his alii: Quomodo vos testamini? Siquidem occifus hic, vel occidens, fuit nobiscum illo ipso die, illo in loco. Illi non sunt convicti falsi testes.

אכל אמרו להם הויך אתם מעירים שרה
אתם הייתם עמנו אותו היום במקום פלוני הרי
אלו זוממים ונתרגמים עיכם:

Αὐ ἀλλὰ, μαρτύροισιν αὐτοῖς ἤχι ὑμεῖς συνίστατε; ὡς ἀρα ὑμεῖς αὐτοῖς ἤτε μεθ' ἡμῶν τῇ ἡμέρᾳ αὕτη, ἐν τῷ χωρήματι ἐπιπλομένῳ· ἀρα τηλικῶτοι ψευδομαρτυριῶντες, καὶ νεκρῶνται, πρὸς Φάτιν ἑαυτῶν.

Sed, si dicant illis: Quomodo vos testamini? Siquidem vos fuistis apud nos illo ipso die, illo ipso in loco. Hi omnino convicti falsi testes: Qui necantur, pro fuomet effato.

ההיזמים כאן אחרים והיזמים כאן אחרים
והיזמים אפילו מאה כלם יהרגו:

βαίνουσιν ἕτεροι, καὶ καταγνώσκουσιν τῆστι, εἰ-
ουσιν καὶ ἕτεροι καὶ καταγνώσκουσιν αὐτὸς, ἀλλ' εἶ-
πεν ἑκατόν, ὅλοι καὶ πάντες ἐκείνοι νεκρῶνται.

Veniant alii, hosque falsi conentur arguere testimonii, veniantque iterum alii, qui eosdem falsi velint convincere testimonii, & vel centum: Omnes hi necandi. A 5 7

ד' יהודה אומר איסתירתהיא זו ואינה נהרגת
אלא כרת ראשונה בלבד :

Πρεσβύτεροι ἰσθὰς χερημαλίζει. Στασις ἦδε τό-
ση καὶ εἶπεν ἐκείνη νεκρῶντα, ἀλλὰ ἄγμα πρῶτον
σον πλὴν τὸ αὐτό.

R. Jehuda dicit: Hæc est conspiratio. Illa
non necatur, nisi prima cohors tantum.

אין העידים זוממין נהרגים עד שיגמר

ההרג :

μηδὲν συστάται ψευδομαρτυριῶντες νεκρῶντα,
ἕως ὅτε ἐτεκμάρθη ἡ δίκη.

Testes, falsi testimonii rei, non necantur,
nisi finita fit sententia.

שתרי הצדוקים אומרים עד שיהרג שנאמר
בפסח תחרת נפש :

ὡς ἄρα αἱ Σαδδουκαῖοι ἐχρημάτισαν. ἕως ὅτε ἐνε-
κρώθη ὡς ἐχρηματίσθη ψυχή κατέναντι ψυχῆς.

Sadducæi namque dicunt: Dum fit alter re-
apse occisus: Pro effato, Exod. 21, 23. Vita pro
vita.

אמר להם חכמים והלא כבר נאמר ועשיתם
לו כאשר זמם לעשות לאחיו והרי אחיו קיים :

Ἐμαρτύραρον δὲ αὐτοῖς γνώμονες· Ἄλλ' ἔρχι πρὸς μικρῶν
ἐχρηματίσθη; πράσσετε αὐτῷ καθὼς πρὸς ἐνεθμισαῖω
πράσσειν τῷ κασιγνήτῳ αὐτῷ· ἄρα κασιγνήτῳ
αὐτῷ κατέμεινεν.

Responderunt sapientes: Annon jam ante
pronunciatum est, Deut. 19, 19. Facite illi, prout
intendit facere fratri suo. At vero frater ejus
adhuc vivebat, (nondum occisus ab altero, & ni-
hilominus ille occidendus, qui casum alteri parave-
rat, etsi non perfecerat.)

אם

ואם כן למה נאמר נפש תחת נפש יכור
 בשעת שקבלו עדותן יהרגו תלמוד לומר נפש
 תחת נפש הנה אינן נהרגין עד שיגמר הדין:

Εάν ἐκεῖνος, πρὸς ἡ μὴν ἐχημαλίθη. ψυχὴ κα-
 τέναντι ψυχῆς; Λαχόν, ἀπὸ ἡξέως, ὡς κατέλαβον
 τὴν σύστασιν αὐτῶν, νεκρωθήσονται. Μελετέον τὸ μαρ-
 τυρεῖν, ψυχὴ κατέναντι ψυχῆς. Ἡνὶ, εἶθην νεκρεῖνται,
 ἕως ὅτε ἐτεκμάρθη ἡ δίκη.

Quod si sic, quare dicitur Ex. 21, 23. *Anima pro anima?* Fieri proinde omnino potest, ut statim, ex quo acceperunt testimonium eorum, (quod sit falsum,) occidantur. Quo sensu accipiendum illud: *Anima pro anima.* Ecce non necantur, nisi finita sit sententia (quod sint *auditi & falsi testes deprehensi atque convicti, etiamsi adhuc vivat, quem dicerent occisum.*)

פ' ע' §. 7.
 יומת המר:

Πρὸς Φάτιν σύνδυσὸν συσταῶν, ἢ τριῶν συσταῶν, θανατῶσθαι ὁ θαναλωθῆσόμενος.

Juxta effatum duorum aut trium testium, occidatur supplicii reus, Deut. 17, 6.

אם מתקיימת העדות בשנים למה פרט
 הכתוב חשלושה אלף להקיש שלושה לשנים:

Ε'ὰν καυμένει ἡ σύστασις ἐπὶ συνδυσὸν, πρὸς ἡ μὴν ἐπαριθμεῖ τὸ γρηπθὲν ἐπὶ τριῶν; Ἀλλὰ πρὸς τὸ ἐξίσθην τρεῖς τοῖς σύνδυσσι.

Quod si persistit testimonium in duobus, quare numerum definit textus trium? Omnino ad æquiparandum tres duobus.

מה שלושה מדימין ארת השנים אף השנים יזומו ארת השלושה:

τί μὲν; Τρεῖς καταγνώσκουσιν τὸν σύνδου. ἄλλως αἱ
 σύνδου καταγνώσκουσιν τὸν τρεῖς.

Qui hoc? Tres convincunt falsi testimonii
 duos: ita duo convincunt tres.

ומנן אפילו מאה תלמוד לומר עדים:

καὶ πόθεν, καίπερ ἑλέης, ἑκατόν; μελετέον μαρ-
 τυρεῖν συνιστάτες.

Unde, quantumvis *centum*? Dicendum, quia
 testes. (nullo numero definito.)

ר שמעון אומר מה שנים אינן נהרגים עד
 שיהיו שניהם זוממין: אף שלשה אינם נהרגים
 עד שיהיו שלשתן זוממין: ומנן אפילו מאה
 תלמוד לומר עדים:

Ὁ πρεσβύτερος Σίμων μαρτυρεῖ. τί μὴν σύνδου;
 οὐδὴν ἐκείνοι νεκρῶνται, ἕως ὅτι οἱ σύνδου ἐκείνοι
 εἰσι ψευδομαρτυριῶντες. ἄλλως τρεῖς, ἕθνη ἐκείνοι
 νεκρῶνται, ἕως ὅτι εἰσι τρεῖς ἐκείνοι ψευδομαρτυριῶν-
 τες. καὶ πόθεν, καίπερ ἑλέης, ἑκατόν; μελετέον μαρ-
 τυρεῖν, συστάται.

R. Simon dicit: Quid fit de duobus interfici-
 endis? Non caduntur illi, donec ambo sint
 falsi testimonii convicti. Similiter de tribus.
 Nec hi caduntur, donec tres illi sint falsi te-
 stimonii convicti. Unde, quamvis *centum*?
 Dicendum; Quia testes.

ר עקיבא אומר לא כונה השלישי אלא
 להקמיר עליו ולהעשור דינו כיוצא באלו:

Ὁ πρεσβύτερος Ἀκίβα μαρτυρεῖ ἄδολως θάνατος
 λαμβάνεται, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἐμμετρεῖν ὑπὲρ ἑαυτοῦ, καὶ
 τὸ πρᾶξαι τὴν δίκην αὐτοῦ, ὡς ἔξιοι ἐπὶ
 τηλίκῃς.

R. Aki-

R. Akiba dicit: Non venit tertius nisi ad fortius arguendum contra se & procurandum sententiam suam, utpote qui par evaserit talibus.

ואם כן ענש הכתוב לנשפך לעוברי עבירה
 כעוברי עבירה על אחת כמה וכמה ושלם
 שכר לנשפך לעושי מצוה כעושי מצוה:

Εἰ μὲν ἐκείνως ποινάζει τὸ γράψιον ἢ καταπλεκόμενον τοῖς ὀρθοβάουσι ὀρθοβάουσι, ὡς ὀρθοβάνοντας ὀρθοβάουσι, πηλίκας μέχρη καὶ μέχρη ομαλίσει, μιδαρνήσει τῶν καταπλεκόμενων τοῖς πρῶτοις πρῶτον, ὡς τοῖς πρῶτοις πρῶτον;

Si plectit scriptura complicem delinquentium, ut delinquentes ipsos, quanto magis rependat primum illi qui se jungit praestantibus legem, quod confert in praestantes ipsos? אחר מהם קרוב או פסול

פסול עדותן במלה:

τί μὴν σύνδύο; κομίσσῃτο εἰς ἑνὸς τῶν ἐκείνων παρῆγος, ἢ σφαλέρης, σύστασις αὐτῶν τελευτῶν.

Quid fiat (alio casu) de duobus? Deprehendatur unus illorum propinquus, aut illegitimus; Horum testimonium irritum.

אם שלשה נמצאו אחד מהם קרוב או פסול עדותן במלה:

ἄυτως τρεῖς κομίσσῃτο εἰς ἑνὸς τῶν ἐκείνων παρῆγος ἢ σφαλέρης, σύστασις αὐτῶν τελευτῶν.

Par ratio trium. Inveniatur aliquis propinquus aut illegitimus, horum testimonium inane.

מנין אפילו מאה תלמוד לומר עדים: פסול

πόθεν, καὶ ὡς ἴσθης, ἑκατὸν; Μελετήτων μαρτυρεῖν
Συσάται.

Unde, quamvis centum? Dicendum, quia testes,
אמר ר' יוסי כמה רבירים אמורים;
נפשות אבל בריני ממונות תתקיים ה'עדות
; בשאר

χημαλίζει πρεσβύτερον ἰωσή· ὡς ἴνων μὲν
πραγμάτων τάδε μαρτυρέμενα; ὡς δὲ δικῶν ψυχῶν.
Ἄν' ἀλλὰ ὡς δὲ δικῶν θημόνων καμμένει ἡ σύστασις ὅτι
τοῖς παρισταμένοις.

Dicit R. Jofes: De quibus causis hæc dicta
sunt? De causis capitalibus. Sed in causis pe-
cuniariis perstat testimonium penes reliquos.
רבי אומר אחד דיני ממונות ואחד דיני
נפשות בזמן שהתרו בהן; אבל בזמן של
התרו בהן מה יעשו שני אחין שראו באחך
; שהרג נפש

ρίββι χημαλίζει· τὸ αὐτὸ δίκαι ψυχῶν, καὶ τὸ
αὐτὸ δίκα θημόνων, ὅτι νομήσθ, ὡς περὶ τραπεζον
ὡς ἐκείνων. Ἄν' ἀλλὰ, ὅτι νομήσθ, ὡς ἐδόλωσ
περὶ τραπεζον ὡς ἐκείνων, τί μὴν παράστασθ; εἰ σύν-
δυο κασίγητοι, οἵτινες ἐώρακασθ ἐφ' ἐνός ἴνω,
ὡς ἐνέκρσ περὶ τραπεζον.

Ribbi dicit: Idem valet in causis capitalibus
& causis pecuniariis, hoc casu, si monuerunt
de illis, quid faciant? E, g. duo sint fratres, qui
viderunt quendam, occidentem alterum.

§. 9. היו שנים רואין אותו מחלוק זה ושנים
ראין אותו מחלוק זה ואחד מתרה בו באמצע:
בזמן שמקצתן רואין אלו אר' אלו הרי אלו
; עדות אחד וא' לאו הרי אלו שתי עדות:

ה'סמ

ἦσαν σύνδυο ἐωρακότες αὐτὸν καθὼς κινκιδῶν ἑ-
 παύτης, καὶ σύνδυο ἐωρακότες αὐτὸν καθὼς κινκιδῶ-
 δῶ τοσαύτης, καὶ εἰς ἡς περὶ τρέποι καθὼς αὐτὸ ἐπὶ
 τῷ μέσῳ· Ἐπὶ τῇ νομῆσιν, ὡς καὶ μέσῳ αὐτῶν ὁρῶσι
 τηλικῶσι τὰς τηλικῶτας, ἄρα τηλικαύτη σύστασις ἡ
 αὐτῆ, καὶ εἰ μὴν ἐδόλωσ, ἄρα τηλικαῦται σύνδυο
 συστάσεις.

Viderint duo illum per fenestram hanc, duo
 quoque viderint illum per fenestram illam:
 Horum unus moneat de illo negotio in me-
 dio. Tunc, cum aliqui ad alios inter se re-
 spicerent, horum testimonium est unum:
 Sin, duo sunt testimonia.

וְהָיוּ שְׁנֵי הַמְּוֹדָעִים מְוֹדָעִים אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי

וְהָיוּ שְׁנֵי הַמְּוֹדָעִים מְוֹדָעִים אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי

Ἐκπαλιὸν ἐκείνων, ἐὰν μὲν κομίσαιτο ἐκατέρῃ αὐ-
 τῶν ψευδομαρτυρίῳσα, αὐτὸς ἔκείνοι νεκερῶν, καὶ
 ἡ σύνδυαστικὴ ἐλευθέρῃ.

Propterea, si alterutrum horum testimoni-
 orum deprehendatur falsum, ille (monitor.) &
 alteri necantur, alterum vero testimonium est
 saluum.

ר' יוסי אומר לעולם אין נהרגין עד שיהו פי
 שני עדיו מתרין בו שנאמר ער פי שנים
 עריו

περὶ τὴν ἰωσήφ χηματίζει. Εἰς τὸ νωλεμὲς
 εἶπεν νεκερῶν, ἕως ὅτε ὡς Φάτιε σύνδυοῖν συστατῶν
 κατ' αὐτὸν, περὶ τρέψαντες αὐτὸν, ὡς ἐχηματίδη.
 Περὶ Φάτιε σύνδυοῖν συστατῶν.

R. Jose dicit: Nunquam caduntur, nisi duo
 contra eum testes monuerint eum de illo ne-
 gotio;

gotio; prout dictum: *Effato duorum testium*, deut. 17, 6.

דבר אחר על פי שנים עדים **ו** שלא תהי
 סנהדרין שומעת מפי התורגמן:

*πεφραδμένον ἕτερον. πρὸς Φάβιν συνδυοῖν συσταῶν, ὡς ἐδόλωσ ἢ συνέδριον συλλαμβάνον μὲν Φά-
 τε τὸ μετρημηνέοντ.*

Alia sententia. *Effato duorum testium*; ne synedrium audiat ex effato interpretis.

ומי שנגמר דינו וכרח וכני **ו** לפני אותך

בית דין אין סותרין ארת דינו:

*ὃ μὴν ὡς ἐτεκμάρθη δίκη, καὶ ὑποχωρήσοι, καὶ ἀναβαίνοι ἐμπροσθεν ἰσῆτ τὸ δόμος δίκης, εἴην κα-
 ἴσασθαι τὴν δίκην αὐτῶν.*

Cujus causa est finita, fugerit autem, re-
 deatque ad idem illud iudicium, non rejici-
 unt priorem ejus causae cognitionem ac sen-
 tentiam.

לכל מקום שיעמדו שנים ואמרו מעידין אנו
 באיש פלוני שנגמר דינו בכרת דין שר פלוני
 ופלוני ופלוני עדין הרי זה יחרג:

*ἡλικῶ χωρήματι, ὅσω ἀνισῶσι σύνδυο, καὶ μαρτυ-
 ρῶσι. Συνιστάντες νῶ ἐπ' ἄρσενα ἐπιπλόμενον, ὡς
 ὅτι ἐτεκμάρθη δίκη αὐτῶ ἐπὶ δόμῳ δίκης, τῷ πρὸς
 ἐπιπλόμενον, καὶ ὁ ἐπιπλόμενος ὅτε ἐπιπλόμενος
 συστάται κατ' αὐτὸν ἄρα ἴσασθαι νεκρῶται.*

Ubicunque sint duo, qui pronunciant: Te-
 stamur contra virum illum, quod causa illius
 fit confecta in loco iudicii N. N. testibus hoc
 illo, contra illum: Talis caeditur.

סנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ:

Συνέδριον ἡγεμονεύει ὅτι τῇ ἡπαίρω καὶ ἔξω τῆ
ἡπαίρω. Synedrium gubernat in Judæa & extra
illam.

סנהדרין ההורגת אחר בשבוע נקראת
חבלונרת:

Συνέδριον, νεκρῶν ἕνα ἕνα ἐφ' ἐπ' ἄδ', περι-
γορεύεται χαλεπόν.

Synedrium, cædens quempiam intra septen-
nium, dicitur saxum.

ר' אליעזר בן עזריה אומר אחר לשבעים
שנה:

Πρεσβύτερον ἑλίεσθρ, παῖς Ασαρίᾳ, ἐχρημάτι-
σεν ἕνα ἕνα ἐφ' ἐβδομηκοντα ἐνιαυτοῖς.

R. Elieser, filius Afariæ pronunciauit: vel
unum aliquem intra septuaginta annos.

ר' טרפן ור' עקיבא אומרים אלו היינו
בסנהדרון לנת נהרג אחר מעולם:

Πρεσβύτερον τρύφων, καὶ πρεσβύτερον Ακί-
βα ἐμαρτύρησαν. Ἄλλ' εἰ ἡμεν ὅτι τῷ συνεδρίῳ,
ἰδούως νεκρωθεῖν εἰς τις μὴ νωλεμῶς.

R. Tryphon & R. Akiba dixerunt: Si exti-
tissimus in synedrio, nemo interfectus fuis-
set unquam.

רבן שמעון בן גמליאל אומר אף הן מרבין
שופכי רמים בישראל:

Κυριεύων Σιμεὼν, παῖς τῆ Γαμαλιήλ, ἐμαρτύ-
ρει ἄυτως ὀκείνοι ἐπ' ἰσραήλ πηγάζοντας αἱμάτιον
ὅτι τῷ Ἰσραήλ.

R. Simeon filius Gamalielis dixit: Idem
illi pariter accumularunt caedes in Israële.

פרק ב' περὶ μισθῆ β. Caput II.
DE EXILIO.

: אלו הן הגורין: §. I.

Τηλικοί εἰσιν οἱ ἀπαλλαγέντες.

Tales sunt, qui exulant.

ההורג נפש בשגגה:

ὁ νεκρῶν ἀφροσύπων ὅτι χάσῃ.

Qui occidit quempiam per errorem:

: היה מעגלה במעגלה ונפלה עליו והרגתו:

Ἔστι κυλίνδρον ὅτι κυλίνδρον, καὶ βάλλεται ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ νεκροῖ αὐτόν.

Volvit cylindrum, qui cadit super illum, eumque necat:

: היה משלשל בחכירת נפלה עליו והרגתו:

Ἔστι διοχλίζων πιθάκνῳ, καὶ βάλλεται ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ νεκροῖ αὐτόν.

Demittit doliolum, quod cadit super illum, eumque necat:

: היה יורד בסולם ונפלה עליו והרגו:

Ἔστι καταφερέμελον ὅτι κλίμακον, καὶ βάλλεται ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ νεκροῖ αὐτόν.

Descendit in scala, quae cadit super illum, eumque necat:

: הרי זה גולה: ἄρα τὸσῶτ' ἀπαλλαγεῖται.

Iste exulat.

אבר אב היה משך במעגלה ונפלה עליו

: והרגתו:

Ἄν' ἀλλὰ εἰ μὲν ἔστι ἀνοχμάζων κύλινδρον, καὶ βάλλεται ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ νεκροῖ αὐτόν,

Sed si attollat cylindrum, qui cadit super illum, eumque necat:

היה

היה רולה בחבית ונפסס החכר ונפלה עליו
 וחרגתו :

Ἔστιν ἀντλέων ὅτι πιθάκη, καὶ δάπορίζεται πλε-
 κτή, καὶ βάλλεται ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ νεκροῖ αὐτὸν :

Haurit doliolo, & rumpitur funis, & cadit
 super illum, eumque necat :

היה עולה בסולם ונפסס עליו וחרגו :

Ἔστι φερασσανατέλλων ὅτι κλίμακῳ, καὶ βάλλ-
 λεται ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ νεκροῖ αὐτὸν.

Ascendit scalam, quæ cadit super eum, eum-
 que necat :

זה הכר כל שברך ירדתו גולה ושל
 בדרך ירדתו אינו גולה :

Ἄρα τοσῶτ' εἶθ' ἄπαλ-
 λαγῆται. Talis non exulat.

Τοσῶτ' ἔ καθόλας. Ἡλίκ' ὅς ἐπὶ τρίβῳ κατα-
 φορεῖ αὐτῶ, ἀπαλλαγῆται, καὶ ὅς εἰδόλως ἐπὶ
 τρίβῳ κατὰφορεῖ αὐτῶ, μηδὲν ἀπαλλαγῆται.

Hoc universale est : Qualiscunque in de-
 scensu suo, exulat ; Qui vero non in descensu
 suo, non exulat.

נשטס חכר חכמי אומר גולה
 גולה והחכמים אומר גולה :

Μεθιστήν τὸ λεπυρωδες (σίδηρῳ) δὲ τῶ σκάπτις
 αὐτῶ, καὶ νεκροῖ, τρίβῳ χημηατίζει, μηδὲν ἀπαλλα-
 γῆται, οἱ δὲ γνώμονες χημηατίζουσι, ἀπαλλαγῆται.

Excidat ferrum a manubrio suo, & necat: Ribbi
 dicit ; Non exulat : Sed sapientes dicunt, exulat.

מן העץ המתבקע רבי אומר גולה וחכמים
 אומר גולה :

Ἀπὸ τῶ ξύλου τῶ κοπτομύχης, τρίβῳ χημηατίζει,
 ἀπαλ-

ἀπαλλαγεῖται, οἱ ᾧ γνώμονες χηματούζου, εἰδὼ
ἀπαλλαγεῖται.

A ligno quod cæditur, (si refiliat ferrum) Ribbi
dicit, exulat; sapientes vero dicunt, non exulat.
והרג אבן לרשות הרבים והרג הַרְרַ

הַרְרַ גולה:

Ὁ σκορπίζων πέτρον εἰς ἐπιχώρησιν τῶν φθισῶν,
καὶ νεκροῖ, ἀρα τοσῶτος ἀπαλλαγεῖται.

Qui spargit lapidem in locum juris commu-
nis, & necat, talis exulat.

ר' אליעזר בן יעקוב אומר אם משיצאתה
האבן מירוחציך הלך את ראשו וקבלה הרַרְרַ
הַרְרַ פמור:

πρεσβύτερος Ἐλιέζερ πᾶσι τῷ Ἰακώβ χηματού-
ζου· Ἐὰν, ἐξ ὅσα ἐξήσιν ὁ πέτρος ἐκ τῆς φεναρῆς
αὐτῆ, ἀνάγη ὁ πωλησίον τὸ κράτος αὐτῆ, καὶ καὶ
λάβη αὐτὸν, ἀρα τοσῶτος ἐλεύθερος.

R. Eliefer filius R. Jacobi dicit: Si ex quo abi-
it lapis e manu ejus, extulit propinquus ille
caput suum, & excepit eum, hic liber est.

ורק ארת האבן לחצרו והרג אם יש רשות
לנזק ליכנס לשם גולה ואם לאו אינו גולה
שנאמר ואשר את רעהו ביער:

Σκορπίζει τὸ πέτρον εἰς χῶρον αὐτῆ, καὶ νεκροῖ, εἰ
μὲν ἐστὶν ἐπιχώρησις κατανασομῶν ἢ κατανασοῦσας
εἰς τὸ ἔνθα μὲν γῆς, ἀπαλλαγεῖται, καὶ εἰ μὲν ἄδο-
λωτ, εἴην ἐκεῖν ἀπαλλαγεῖται. ὡς ἐχηματούζη
ὅσαρες (περσέβη) μὲν ἢ ἐτάρες αὐτῆ ἐπὶ τὸ δρυμὸν.

Spargit lapidem in atrium suum, & necat; si
est jus læso, ingrediendi illuc, exulat; sin, non
exulat. Sicut dictum Deut. 19, 5. Qui abiit cum
proximo suo in sylvam.

מַה

מה היער רשות לנזק ולמזיק ליכנס לשם:
 Τι μὲν δρυμὸς; ἐπιχώρησι τῷ καταναυσομένῳ
 τῷ κατανούσῳ, ἢ κατανώσεσθ' εἰς τὸ ἔνθα μὲν γῆς.
 Quid, sylva? Jus laeso & laedenti, ingredi-
 endi illuc.

יצא חצר בערל הבית שאין רשות לנזק
 ולמזיק ליכנס לשם:

Ἐξίησι χώρῳ πολιτευτῆ τῆ δόμῳ, ὡς εἶδῃ ἐπι-
 χώρησι τῷ καταναυσομένῳ καὶ κατανούσῳ τῆ κα-
 τανώσεσθ' ἔνθα μὲν γῆς.

Evadit (liber est,) atrio heri, quando non
 est jus laeso & laedenti ingrediendi illuc.

אבא שאול אומר מה חטבת עיני רשות:

Ἀββὰ Σαυλ μαρτυρεῖ. ἢ Τι μὲν κατακοπή ξύλων;
 ἐπιχώρησι.

Abba Saul dicit: Putatio ligni quid sibi
 vult? Jus.

יצא האב המכה את בנו והרב הרורה את
 תלמידיו ושליח בית דין:

Ἐξίησιν, ὁ πατὴρ μασιγῶν τὴ παῖδα αὐτῆ, καὶ ἑ-
 φορος ὁ διαρθῶν τὴ μελετηρὸν αὐτῆ, καὶ ἕξαπτεσάλ-
 μένος τόπω δίκης.

Evadit (liber est) pater percutiens filium,
 & præceptor emendans discipulum suum, &
 missus a judicio.

האב גרלה על ידי הכן והכן גרלה ער
 ידי האב:

ὁ πατὴρ ἀπαλλαγεῖται διὰ περ τῆ παιδὸς, καὶ ὁ
 παῖς ἀπαλλαγεῖται διὰ περ πατρός.

Pater exultat propter filium; filius exulat
 propter patrem.

B 3 הכל

הכל גולין על ידי ישראל וישראל גולין על ידיהן מעל ידי גר תושב:

Οἱ ἧ ὅλοι ἔ πάντες ἀπαλλαγῶνται Διάψ τῆ Ἰσραηλίτα. καὶ οἱ ἰσραηλίται ἀπαλλαγῶνται Διάψ ἑαυτῶν, παρεκτός διάψ παροίκου συμβίότη.

Univerſi exulant propter iſraelitam: Iſraelita exulant propter ſe ipſos: præterquam propter profelytum inquilinum.

וגר תושב אינו גולה אלא על ידי גר תושב:

Καὶ παροίκου συμβίότης εἶθην ἀπαλλαγεῖται, ἀλλὰ διάψ παροίκου συμβίότη.

Profelytus inquilius non exulat, niſi propter profelytum inquilinum.

הסומא אינו גולה: ὁ σιμὸς μηδὲν ἀπαλλαγεῖται. Coecus non exulat.

רברי ר יהודה: ר מאיר אומר גולה:

Πεφραδμένα πρεσβυτέρη Ἰδα. Πρεσβυτέρη Μείρη χρηματίζει, ἀπαλλαγεῖται.

Illa eſt ſententia R. Jehudæ. Sed R. Meir dicit: exulat.

השונא אינו גולה: ὁ μισῶν εἶθην ἀπαλλαγεῖται. Inimicus non exulat.

ר יוסי בר יהודה אומר השונא נהרג מפני שיהוה כמועד:

Πρεσβύτερη Ἰωσή, ἐρέφῃ Ἰδα, χρηματίζει. ὁ μισῶν νεκρεῖται, ἐμπάλιν Ἰδ, ὡς αὐτὸς καθὼς συνιστάμεν.

R. Joſe filius R. Judæ dixit: Inimicus occiditur, quandoquidem ille tanquam convictus.

ר שמעון אומר יש שונא שאינו גולה: והוא יכר לומר לדעת הרג אינו גולה ושל

לדעת הרג הררי זה גולה: πρε-

πρεσβύτερον Σιμεών χρηματίζει. ἐστὶ μισθῶν, ὃς
 ἐθλῶ ἀπαλλαγεῖται. ἡλίκο, ὅσις, λάχοι μαρ-
 τυρεῖν, καὶ πρῶτον ἐνέκρωσεν, μηδὲν ἀπαλλαγεῖ-
 ται, ἔ ὃς ἐδόλωσ καὶ πρῶτον ἐνέκρωσεν, ἀρα τοσῶ-
 τον ἀπαλλαγεῖται.

R. Simeon dicit: Est inimicus, qui non ex-
 ulat. Quisquis, si fas dicere, ex proposito oc-
 cidit, non exulat. Qui vero non ex proposito
 occidit, exulat.

וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח יְהוָה אֶת מֹשֶׁה אֶת אֶלְעָזָר בֶּן אֶלְיָשִׁב הַכֹּהֵן הַגֵּדֹל
 וְאֶת אֶתְנָח בֶּן נֶפְחָדִי מִלְּבָנִים וְאֶת אֶתְנָח בֶּן נֶפְחָדִי מִלְּבָנִים
 וְאֶת אֶתְנָח בֶּן נֶפְחָדִי מִלְּבָנִים

ὅποι ἀν ἀπαλλαγεῖνται; πρὸς ἀγορὰς ἢ κατὰ σο-
 λῆς. πρὸς τρεῖς, ὅσαι πέραν τῆς Ἰορδάνου, καὶ πρὸς
 τρεῖς, ὅσαι ἐπὶ τῇ ἡπείρῳ χαναάν. ὡς ἐχρηματίσθη.
 τὰς τρεῖς ἀγορὰς ἀναθήσετε. ἔ ὑσήρημα.

Quorum autem exulant? Ad urbes rece-
 ptus. Ad tres ultra Jordanem, & ad tres in
 terra Canaan. Prout dicitur Num. 35, 14. Tres
 urbes constituatis, ἔσ.

וְהָיָה כִּי יִשְׁלַח יְהוָה אֶת מֹשֶׁה אֶת אֶלְעָזָר בֶּן אֶלְיָשִׁב הַכֹּהֵן הַגֵּדֹל
 וְאֶת אֶתְנָח בֶּן נֶפְחָדִי מִלְּבָנִים וְאֶת אֶתְנָח בֶּן נֶפְחָדִי מִלְּבָנִים
 וְאֶת אֶתְנָח בֶּן נֶפְחָדִי מִלְּבָנִים

ἕως ὅτε ἐδόλωσ ἐπεκρίθησαν τρεῖς, ὅσαι ἐπὶ ἡπει-
 ρῷ Ἰσραὴλ, ἐδόλωσ ἦσαν τρεῖς, ὅσαι πέραν τῆς Ἰορδά-
 νου, κατὰ σέλλουσ καθὼς ἐχρηματίσθη. ἐξ ἀγο-
 ρῶν κατὰ σολῆς ἔσσονται. ὅτε ὡς ἀν ἦσαν τρεῖς ἐκείνας,
 κατασέλλουσαι καθάπαξ.

Antequam eligerentur tres in terra Israelis,
 neutiquam tres illæ trans Jordanem, recipie-
 bant. Prout dicitur Num. 35, 14. Deut. 19, 2. Sex

urbes receptus sunt. Cum existerent tres istæ, recipiebant simul omnes.

§. 5. ומכוונות להם דרכים מזו לזו שנ' תכין

לך הדרך ושלשרת וג'

ἱκανωθείσα τε ἀνθοῖς τρίβοι, δὲ τὸ ἱκανώσης πρὸς τοσαύτην, ὡς ἐχρηματίστη. ἱκανώσεις ὡς αὐτὴ τὴν τρίβον, καὶ τριμερίσεις. καὶ ὑπέστημα.

Instructæ quoque illis viæ, ab una ad aliam, Prout dicitur Deut. 19, 3. *Parabis apud te viam, & in tres partes divides, &c.*

ומוסרין לו שני תלמידי חכמים שמנ

והרגנו בדרך וידברו אליו :

καὶ προσκομίσουσιν αὐτῷ σύνδυο μελετηρῶς γνώμωνων, ὥστε μὴ νηκράσῃ ἕως αὐτὸν ἐπὶ τῇ τρίβῳ, καὶ φραδέυσουσιν ὑπὲρ αὐτῶν.

Addunt illi duos viros peritos, ne quis illum occidat in via, & qui loquantur pro illo.

ר' מאיר אומר אף הונית מוכר ער ירי

עצמו שנאמ' זה רבר הרוצח :

ὁ πρεσβύτερος Μείρ χρηματίσθ' ἄνωγ' ἔτος φραδευσάτω διάπερ σῶμα (δέμας) ἑαυτῶ' ὡς ἐχρηματίστη' τοσῶτ' πεφραδμένον ἔ' Δαχειρίζουτος.

R. Meir dicit: Etiam ipse loquatur per se met; juxta illud, Deut. 19, 4. *Hic sermo homicide.*

§. 6. ר' יוסי בר רבי יהודה אומר בתחלה

אחד שוגג ואחד מזיד מקרימין לערי המקלט

ובירת דין שלחין ומביאין אותו משם :

πρεσβύτερος ἰωσή, βρέφ' πρεσβύτερ' Ἰσδά, μαρτυρεῖ δὲ κατὰ βολῆς, ἰσχῶν χάζων, τυχῶν θεσῶν, καὶ ἀντῶσιν εἰς ἀγορὰς ἢ κατὰ βολῆς, καὶ ὁ δόμος

δοῦναι δικῆς ἐξαποπέλλασσι καὶ ἐπάγασιν αὐτὸν ἐξομόθεν.

R. Jose, filius R. Juda, dicit: In principio, five errans, five præfractus, maturant ad urbes receptus; Judicium vero mittit & deducit illum illinc.

מי שיתחייב מיתה בבית דין הרגוהו ושל
נתחייב מיתה פטרוהו: מי שנתחייב גלות
מהורין אותו למקומו שנתן והשיבו אותו
הערה אל עיר מקלטו:

ὁδὲ μὴν, ὃς ἀπελέγχθη θανάτῃ ὅτι δόμῳ δικῆς, νεκρῶσιν αὐτὸν: ὃς δ' ὁλόως ἀπελέγχθη θανάτῃ, ἐλευθερῶσιν αὐτὸν. ὁδὲ μὲν ὃς ἀπελέγχθη ἀπαλλαγῆς, ὑποστέφουσιν αὐτὸν εἰς τὸ χῶρημα αὐτῆς, καθῶς ἐχερηματίσθη· ἐπιστεφάτωσάν αὐτὸν τὸ πάγμα πρὸς τὴν ἀγορὰν κατὰ σολῆς αὐτῆς. Ἐύστεφμα.

Si quis convictus mortis in judicio, cadunt illum; Si quis non convictus mortis, absolvunt eum. Qui convictus exilii, redire jubent illum in locum suum; juxta illud: Restituant illum cætus ad urbem receptus ejus, &c.

אחר משוח בשמן המשחה ואחר המרבה
בבגדים ואחר שעבר ממשחתו:

ὁ αὐτὸς, κεχρησμένῳ ὅτι μυρισμῶν χρίσματῳ, καὶ αὐτὸς, πρεσβεύοντι πῶς ὑφαισῆς, καὶ ὁ αὐτὸς, ὃς ἐπέρασεν διὰ τῶν χρίσματῶν αὐτῆς.

Idem, sacerdos unctus oleo unctionis, & idem, honoratus vestibus sacerdotalibus, & idem, qui a functione sua sacerdotali abiit, (defuncti:)

ר' יהודה אומר אף משיח מלחמה מחזיר את
 רוצח לפיכך אמותיהן של כהנים מספקות
 להן מחיה וכסות כרי שלהן יתפללו על כניהן
 שימותו ;

πρεσβύτεροι ἰδοὺ μαρτυρεῖ. Ἄλλως, κεχρισμέ-
 νος πόλεμος ὑποσρέφει τὴν Μαχειρίσαντα. Ἐκπα-
 λιν ἐκείναις μητέρες τῶτων, ὡσπερανεὶ ἱεραργῶτων, ἐκ-
 πορίζουσιν ἐκείνοις κομιδῶν καὶ σέγασμα, ὡσεὶ εὐδολῶς
 ἀντιβολῶσιν ὑπὲρ παιδῶν αὐτῶν, ὡσεὶ ἀποθάνωσι.

R. Juda dicit: Similiter, unctus belli (de-
 functus) redire jubet homicidam. Propterea
 matres istorum sacerdotum suppeditant illis
 victum & amictum, ne orent contra filios fu-
 os, ut moriantur.

נגמר דינו ומת כהן גדול חרי זה אינו גדול :

Ἐτεκμάρθη δίκη αὐτῶ, καὶ ἀπέθανεν ἱεραργὸς μεγα-
 λῆος, ἄρα ποστῶ τὴν ἀπαλλαγείται.

Si absoluta est causa ejus, & mortuus sacer-
 dos maximus, tunc hic non exulat.

אם עד שלהן נגמר דינו מת כהן גדול
 ומנו אחר תחתיו ולאחר מכן נגמר דינו חזר
 כמותו של שני :

εἰ ἢ μὴν, ἕως ὅτε εὐδολῶς ἐτεκμάρθη δίκη αὐτῶ,
 ἀποθάνῃ ἱεραργὸς μεγαλῆος, καὶ νέμωσι ἕτερον κα-
 τένασθαι αὐτῶ, καὶ ὑπερον ἐκείνων τεκμαρτῆ δίκη αὐτῶ,
 ὑποσρέφει ὅτι τῶ θανάτῶ τῶτων, ὡσπερανεὶ συν-
 δυασίαν.

Si vero, antequam finita sit causa ejus, mori-
 riatur sacerdos maximus, & constituerint ali-
 um loco illius, & dein absolvatur ejus causa,
 redit in obitu hujus, puta secundi.

§. 7. נגמר דינו בלילה כהן גדול חהורג
 כהן גדול וכהן גדול שחרג אינו יוצא משם
 לעולם ואינו יוצא לא לעדות מצוה ולפי
 לעדות ממון ולפי לעדות נפשות: ואפילו
 ישראל צריכים לו ואפילו שר צבא ישראל
 כיאב בן צרויה אינו יוצא משם לעולם שנא
 אשר נס שמה שם תהו וירתו שם תהא מיתתו
 שם תהו קבורתו:

Ἐτεκμάρθη δίκη αὐτῆ, ὅτι τῷ ἑθόλως εἶναι ἱερερ-
 γὸν μεγαλεῖον, ὁ νεκρώσας ἱερεργὸν μεγαλεῖον, καὶ ἱε-
 ρεργὸς μεγαλεῖον, ὁ ἐνεκρώσας, μηδὲν αὐτὸς ἐξήισιν ἐ-
 ξομότην εἰς τὸ ναλεμές. Ἐθόλως ἐξήισι, ἑθόλως πρὸς
 σύσμιον πρὸς ἀγάμα, καὶ ἑθόλως πρὸς σύσμιον
 δήμον, Ἐμηθόλως πρὸς σύσμιον ψυχῶν· εἰ, καὶ
 πρὸς θέλης, ἱσραηλίται χηῖσιν αὐτῆ· εἰ, καὶ πρὸς θέ-
 λης, στρατηγὸς στρατεύματ' τῆ ἱσραήλ ὡς Ἰωάβ πᾶς
 τῆ Σεργία, ἑθὲν ἐξήισιν ἐξομότην εἰς ἡλικίαν.

Absoluta est causa alicujus, non existente
 sacerdote maximo, tunc is, qui occidit sacer-
 dotem maximum, & sacerdos maximus qui
 occidit, neutiquam exit exinde unquam: Ne-
 que exit vel ad testimonium de negotio reli-
 gionis, neque ad testimonium pecuniarium,
 neque ad testimonium capitale. Imo, etiam si
 Israelitæ opus habeant illo, etsi quoque dux sit
 exercitus Israelis, sicut Joab filius Zeruja, inde
 non prodit unquam.

Καθὼς ἐχηματισθ' ὅσωπερ ἱσποισεῖ ἰμόσε, ἐν-
 θα μὲν γῆς ἔσω Ματριβη αὐτῆ, ἐνθα μὲν γῆς ἔσω
 θῖνατ' αὐτῆ, ἐνθα μὲν γῆς ἔσω καλωρογη αὐτῆ.

Prout dicitur, Num. 35. Quorsum fugit, ibi maneat,
 imo moriatur, ibi sepeliatur.

כשם שהעיר קולטת כך תחומה קולט:

*κατὰ ἰλογισμόν, ὡς ἡ ἀγορὰ κατατέλλει, ἐκεί-
νως τὸ τέκμαρ αὐτὴ κατατέλλει.*

Sicut urbs recipit, ita & limes illius recipit.
רצת שיצטו חוץ לתחום ומצאו גזר
הדם ריוסי הגדילי אומר מצוה ביד גזר
הדם ורשות ביד כר אדם:

*Περὶ Διαχειρίζονται, ἵσως ἐξήσων ἐξω ἔ τέκμα-
ρ, ἢ κομίζει αὐτὸν κολασῆς ἔ ἄμαρ, πρεσ-
βύτερ, Ἰωσή ὁ γαλιλαῖ, χρηματίζει, ἐπεστυγ-
μα, διάπερ κολασῆ ἄμαρ, καὶ ἐπιχώρησις, Διά-
τῃ ὅλα ἀνθρώπων.*

De homicida, qui exit extra limitem, quem
invenit vindex sanguinis, R. Jose Galilæus
pronunciat: Mandatum, (illum cadendi)
per vindicem sanguinis; licentia, per quem-
libet hominem.

ר' עקיבא אומר רשות ביד גזר אדם
וכר אדם אין חייבין עליו:

*πρεσβύτερ, Ακίβα χρηματίζει, ἐπιχώρησις,
Διάτῃ κολασῆ ἄμαρ, ὅλ, ἢ ἢ πᾶς ἀνθρώ-
πος ἔσθην ἐδρακατέχοντα περὶ αὐτῶ.*

R. Akiba dicit: Licentia, per vindicem sangui-
nis: Omnes autem homines non tenentur de eo.
אילן שהוא עומד בתוך התחום וגופו נטוה
חוץ לתחום או עומד חוץ לתחום וגופו נטוה
לתוך התחום הכר הולך אחר הגוף:

*ξύλον, ὅσον ἀνίσταται ἐπὶ τῷ μετὰ ἔ τῷ τέκμα-
ρ, ἔ γῆιον αὐτὸ ἀνατείνεται ἐξω τῷ τέκμαρ.
ἢ ἀνίσταται ἐξω ἢ τέκμαρ, ἔ γῆιον αὐτὸ ἀναπι-
νεῖται εἰς τὸ μετὰ ἔ τῷ τέκμαρ, ὅλον ἐδρακατέχοντα
τῷ γῆιω.*

Arbor

Arbor, quæ stat intra limitem, & corpus ejus protensum extra limitem; aut stat extra limitem, & corpus ejus protensum intra limitem: Omnia sequuntur corpus.

הרג באותה העיר גולה משכונתה לשכונת
 וכן לוי גולה מעיר לעיר;

Ἐνέκρωσεν ἑπὶ ταύτῃ ἡ ἀγορᾶ, ἀπαλλαγεῖται δὲ τὸ γειτνιάσιος πρὸς γειτνιάσιν. πᾶσι δὲ Λευὶ ἀπαλλαγεῖται ἀπὸ ἀγορᾶς πρὸς ἀγορᾶν.

Occidit in eadem urbe, exulat de vicinitate in vicinitatem. Sed Levita exulat de urbe in urbem.

8. ח. רוצח גולה לעיר מקלטו ורצו אנשי העיר לכבדו יאמר להן רוצח אני אמרו לו אן ען פי כן יקבל מהן שנאמ' וזה דבר הרוצח;

Διαχειρίσας, ὃς ἀπὸ ἀλλοτρίου πρὸς ἀγορᾶν κατασολῆς αὐτῷ, ἐπεὶ εὐαρεσῆσιν ἀρσενες τὴν ἀγορᾶν δοξάζειν αὐτὸν, μαρτυρησάτω ἐκείνοις, Διαχειρίσας ἐγὼν. μαρτύρησεν αὐτῷ. Ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐκείνους. Καταλαβέτω ἀπὸ ἐκείνων. καθὼς ἐχρηματίσθη. Καὶ τὸ πῶς τοῦ πεφραδμένον τῷ Διαχειρίσαντος.

Homicida, qui exulat ad urbem receptus, si velint cives urbis honorare illum, dicat istis: Homicida sum. Si dixerint illi: Quamvis fit ita: Admittat ab illis: Prout dictum, Deut. 19,

4. *Hæc eratio homicidæ.*

מעלים היו שכר ללוויים: דברי ר' יהודה:

Ἀνέτειλον μισθαρίαν τοῖς Λευίταις. πεφραδμένα πρὸς βυτῆρα ἰσδά.

Mittebant locarium Levitis. Sententia R. Jehudæ.

ר' מאיר אומר לַת הוּוּ מעלים להם שכר:

ΠρεσβύτερⓄ Μείρ χρηματίζῃ. Μηδ' ὀλωσ ἀνέτει-
λον αὐτοῖς μισθαρνίαν.

R. Meir dicit: Non dabant illis locarium.

וחזר לשררה שהיה בה: רברי ר' מאיר:

ὑπεσβάφη εἰς τὴν προσυτείαν, ὡς ἦν ἐπ' αὐτῇ πε-
φραδμένα πρεσβυτέρῃς μείρ.

Redibat ad dignitatem (munus) suam, in
qua erat. Sententia R. Meir.

ר יהודה אומר לַת היה חזר לשררה

שהיה בה:

πρεσβύτερⓄ Ἰῦδας χρηματίζει. ἑδ' ὀλωσ ὑπε-
σβάφη εἰς τὴν προσυτείαν, ὡς ἦν ἐπ' αὐτῇ.

R. Jehuda dicit: Non redibat ad dignitatem,
in qua fuerat.

ג פרק ג περικοπή γ. Caput III.

DE PLAGIS.

: הלוקין: אלן הן תליכטוֹיִם עִיסוּן םוֹי פּלַגְיִטַּעַס.

Illi sunt, qui plagis afficiuntur.

הכנו על אחותו ועל אחות אביו ועל

אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו

ועל אשת אחי אביו ועל חנדה

ὁ Φοιτῶν πρὸς κασιγνήτῳ αὐτῶ, καὶ πρὸς κασι-
γνήτῳ πατρὸς αὐτῶ, ἔ πρὸς κασιγνήτῳ μητρὸς
αὐτῶ, καὶ πρὸς κασιγνήτῳ εὐνασείας αὐτῶ, καὶ πρὸς
εὐνάσειαν κασιγνήτῳ αὐτῶ, καὶ πρὸς εὐνάσειαν κα-
σιγνήτῳ πατρὸς αὐτῶ, καὶ πρὸς τὴν ἐν καβαμηνία.

Qui congregitur cum forore sua, cum so-
rore patris sui, cum sorore matris suæ, cum
sorore uxoris suæ, cum uxore fratris sui, cum
uxore fratris patris sui, cum menstruata.

אלמנה

אלמנה לכהן גרוש גרושה וחלוצה לכהן
 הרוש ממזרת ונתינה לישראל ברת ישראל
 לנתין ולמזר:

Ἀναλελυμένη πρὸς ἱεραργὸν μεγαλεῖον, ἀποχωρι-
 ζομένη ἔξελίξασσι πρὸς ἱεραργὸν ἰδιώτῳ, μιὰρὰ
 ἔ ἀναδεδωμένη πρὸς Ἰσραηλίτῳ, παρῆν Ἰσρα-
 ηλίτῃ πρὸς ἀναδεδωμένον καὶ μιὰρην.

Vidua cum sacerdote maximo, repudiata &
 per calceum exutum separata cum sacerdote
 privato, spuria & aggregata cum Israelita, fi-
 lia Israelitæ cum aggregato & spurio.

אלמנה וגרושה חייבין עליה משום
 שמות גרושה וחלוצה אינו חייב אלא משום
 אחד בלבד:

Τὸ ἀναλελυμένης καὶ ἀποχωριζομένης, ὑπόδι-
 κοι ὑπὲρ αὐτῆς ἐκ λογισμῶ συνδυοῖν ὀνομασμάτων
 Το ἀποχωριζομένης καὶ ἐξελίξασσι, ἔδῃν ὑπόδι-
 κῶ, ἀλλ' ἐκ λογισμῶ ἐνὸς πνῶ πλὴν αὐτῆς.

Quod ad viduam & repudiatam, rei sunt de
 ea duobus nominibus: Quoad repudiatam, &
 calceo exuto rejectam, non est reus nisi una
 ratione tantum.

הטמא שאכל את הקדש §. 2.

ὁ καταμολυσμένος, ὃς τρώγῃ τὴν ἁγιστείαν
 Immundus, qui comedit rem sacram;
 והוא אכל את הקדש הטמא καὶ ὁ προσβαίνων
 πρὸς τὸ ἁγιστήριον καταμολυσμένος.

Et qui venit ad sanctuarium immundus;
 והוא אכל חלב ודם ונתר ופגור וטמא
 καὶ ὁ τρώγων λίπῶ, καὶ αἷμα, καὶ τὸ περιτθόν,
 καὶ βδέλυγμα, καὶ καταμολυσμένον.

Qui

Qui comedit adipem, & sanguinem, & reli-
quum, & abominandum, & immundum.

: וְהָיָה וּמַעַל בְּחֵן

ὁ τραχηλίζων ἢ ὀλοκαυτόων ἔξω:

Qui jugulat aut immolat foris:

: וְהָיָה חֵמַח בַּפֶּסֶחַ

ὁ τρώγων ζυμωτὸν ἐπ' ἀνασκευῆ (πάχατι)

Qui comedit fermentatum in paschate:

: וְהָיָה וְהָעֹכֵל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים

καὶ ὁ τρώγων καὶ πράσων ἔργον ἐφ' ἡμέρας ἴσως
ἑβδομηκονταφθέρων,

Qui edit, & facit opus, die expiationum:

: וְהָיָה אֵת הַמַּפְטָרִים ὁ ἐπιμετρέων τὸν μυρισμὸν,

Qui temperat unguentum illud: (simile sacro:)

: וְהָיָה אֵת הַקְּטֹרֶת

καὶ ὁ ἐπιμετρέων τὸν ἀνθρακισμὸν,

Et qui temperat suffitum illum (similem
sacro:)

: וְהָיָה בְּשֵׁם הַמִּשְׁחָה

καὶ ὁ φανάζων τῷ μυρισμῷ τῷ χρίσματος,

Qui ungit oleo unctionis (sacro)

: וְהָיָה נְבִלוֹת וְטַרְפוֹת

Ἐὸ τρώγων Φλυδαρὰ ἔδρυφαζ.

Qui comedit morticina & discerpta,

οὐκ ἄξιον ἔσθαι καὶ δρομαῖα,

averfanda & reptilia.

: וְהָיָה טָבַח וּמַעַשׂ רַאשֵׁי שְׁלֵתֵי נִטְלָה

: וְהָיָה נִטְלָה וּמַעַשׂ שְׁנֵי וְהָיָה נִטְלָה נִפְרוֹ:

ὁ τρώγων ἐπιτελεῖς, ἢ δεκατημόριον πρᾶξιτον, ὡς
εἰδόμενον ἀν' ἐπίλη ἀφάρισμα αὐτῶν, ἢ δεκατημόριον
συνδυαστικόν, ἢ ἴσως ἀγαστείαν, ὅπου εἰδόμενον ἀπελυ-
θρώγησαν.

Qui

ἀγιείας ἀγιείων ἔξω τῶν καλυμμάτων
 Sacratissima (qui comedit) extra vela :

יְרֻקוּ שְׁנֵי חָוִי וְשֵׁשׁ חֲרוֹמִים

ἀγιείας ὀλίγας, ἔ δεκατημέριον συνδυαστικὸν ἔξω
 ἔ ὀχυρώματ.

Sacra minora, & decimam secundam, extra
 murum (Hierosolymorum):

הַשּׁוֹבֵר אֶת הָעֵצִים בַּפֶּסַח הַטְּהוֹר הָרִי זֶה לֹקֵה
 אַרְבַּעִים אֶכֶל הַמּוֹתִיר בַּטְּהוֹר וְהַשּׁוֹבֵר בַּטְּמֵא
 אֵינוֹ לֹקֵה אַרְבַּעִים :

ὁ συντρίβων τὸ ὄσειον ὀπὶ τῆ ἀνασκυῆ (παίχλι)
 καθαρῶ. ἀρα ποστ.

Qui frangit os in paschali agno mundo : ple-
 titur quadragies. Ἄν ἀλλὰ ὁ σφιεῖτων ἀπὸ τῆ
 καθαρῶ, ἔ ὁ συντρίβων ἀπὸ καταμμεμολυσμῶν, ἔ-
 θην πληγῆται πτωσαρκαοντάκεις. Sed relinquens
 de mundo, & frangens de immundo, non va-
 pulat quadragies.

§. 4. הַנּוֹטֵל אֶם עַל בְּנֵים ר' יְהוּדָה אֹמֵר
 לֹקֵה וְאֵינוֹ מַשְׁלַח וְחַכְמִים אֹמְרִים מַשְׁלַח
 וְאֵינוֹ לֹקֵה :

ἀνατέλλων μητέρα, τίω ὑπὲρ ἰῶν παίδων. πρεσ-
 βύτερος ἰσθὰ χερματίζει, πληγῆται, καὶ ἔθην ἐκ-
 σέλλει. Γνώμονες ἢ μαρτυρῶσι ἐκσέλλει, καὶ ἔθην
 πληγῆται.

Tollens matrem, quæ super pullos : R. Je-
 huda dicit : vapulat, nec dimittit. Sapientes
 vero dicunt : Dimittit, nec vapulat.

זֶה חֹלֵל כָּל מִצְוֹת לֵי-תַעֲשֶׂה שֵׁשׁ בַּה קוֹם
 עֲשֵׂה אֵין חַיִּבֵּן עֲלֵיהּ :

ὑπὲρ ἑκράβη συνδυο, ἐκατέρωθεν ἐκθένδε, καὶ ἐκατέρωθεν ἐκθένδε, καὶ ὑπὲρ κόνις συνδυο ἐκθένδε, καὶ συνδυο ἐκθένδε, καὶ μιάλινα ἔνεργε. πρεσβύτερος Ἐλιέσερ γρηματίς, εἰ μὲν ἀνέσειλεν ὅλον ἐκείνο καθάπαξ, ἔδόλωσ ὑπόδιον πάλω μοναδικῆς, καὶ μηδὲν ὑπόδιον, ἕως ὅτε ἀνέσειλεν ἐκείνο ὅτι ξυση.

In capite duas, unam hinc alteram inde; In barba duas hinc, & duas inde, & unam inferius. R. Eliefer dicit, si tollat illud omne fimul, non est reus nisi unius. Neque reus est, nisi tollat id novacula. πρεσβύτερος Ἐλιέσερ μαρτυρεῖ, εἰ καὶ ὡς φέλης, καθελεῖ αὐτὸ ὅτι διχῆλω ἢ ὅτι ρασηρίω, ὑπόδιον. R. Eliefer dicit: Quamvis tollat illud forfice aut scalpello, reus est.

: קרעך כחובת כותב §. 6.

Καταγράφων γραπτὸν ἐγκαύματ.

Qui inscribit inscriptionem iniustionis:

כתב והנה קרעך קרעך קרעך ורוא כתב אינו חייב עד שיכתוב ויקרע בריו ובכתוב ובכח דבר שהיה ורוא

Καταγράφει, καὶ ἔδóλωσ ἐγκαύει. Ἐγκαύει καὶ ἔδóλωσ καταγράφει, μηδὲν ὑπόδιον, ἕως ὅτε καταγράφει καὶ ἐγκαύσει, ὅτι δαερω, ἢ ἐπὶ κόχλω, ἢ ἐφ' ἡλίω πράγματι, ὅσον πρᾶσμαίνει.

Inscribit, sed non inurit; inurit sed non inscribit; non est reus, donec inscripserit & inusserit, atramento, vel purpura, vel qualicumque alia re, quæ signat.

ר שמעון בן יהודה משום ר' שמעון אומר אינו חייב עד שיכתוב שם השם שנא' וכתובת קרעך

קעקע לא תתנו ככס אני יהוה:

Πρεσβύτερος Σιμεών παῖς Ἰσραὴ μετ' ὀνομασ-
μα] πρεσβυτέρη Σιμεῶνος, ῥημαλίζ]. Μηδὲν
ὑπόδικος, ἕως ὅτε καταγράψῃ ὁμίσει τὸ ὀνομασ-
μα, καθὼς ἐρρηματίσθη. Γραπτὸν ἐγκάμαλος ἔ-
δόλωσ ἐνήσσετε ἐφ' ὑμας. ἐγὼν ἁπάτωρος.

R. Simeon filius R. Judæ nomine R. Sime-
onis dicit: Non est reus, donec inscripserit
ibi nomen (idoli.) ut dicitur: *inscriptionem in-*
ustionis non ponetis in vos. Ego deus.

נזיר שהיה שותה בין כר היום אינו

חייב אל ת אחת

Ανασρεφόμενος, ὅς εἴη ποσιζόμενος οἴνω ὅλη ἡ-
μέρα, ἔθην ὑπόδικος, ἀλλὰ μοναδικῶ.

Nafiræus, vinum bibens toto die, non est
reus nisi unius (delicti.)

אמרו לו אר תשתה אר תשתה והוי
שותה חייב על כר אחת ואחת:

Μαρτύροισιν αὐτῶ. ἔμαλα ποτίξ, ἔμαλα ποσί-
ξ, αὐτὸς δὲ ποσιθίη, ὑπόδικος ὑπὲρ ὅλα ἐκάσθ
ἕ ἐκάσθ.

Si dicant illi, Ne bibas, ne bibas, nihilomi-
nus bibat, reus est singulorum.

היה מיטמא למתים כר היום אינו

חייב אל ת אחת

Ἔστι καταμολύνων ἑαυτὸν ὑπὲρ θνητῶν ὅλη τῇ ἡ-
μέρα, ἔθην ὑπόδικος, ἀλλὰ μοναδικῶ.

Si immundus reddat se super mortuis toto
die, non est reus nisi unius.

אמרו לו אל תיטמא ואר תיטמא והוי
מיטמא חייב על כר אחת ואחת:

μαρτύρειεν αὐτῷ ἕ μαλα κατὰ μόλυνε σεαυτὸν,
ἕ μαλα κατὰ μόλυνε σεαυτὸν, ὅδε κατὰ μόλυνοι ἐαυ-
τὸν, ὑπόδικⓄ ὑπὲρ ὅλων, ἐκάσῃ κ̅ ἐκάσῃ.

Dicant illi: Ne contamines te, ne contami-
nes te, ille vero contaminet se, reus est sin-
gulorum.

היה מגלה למתים כֹּל הַיּוֹם אִינּוּ הַיּוֹם
אֵלֶּת אַחַת:

Ἔστι γλάφον ὑπὲρ θνητῶν ὅλη ἡμέρα, εἴθην ὑπό-
δικⓄ ἀλλὰ μοναδικῶ.

Si radat se super mortuis toto die, non est
reus nisi unius.

אמרו לו אמר תגלה לך
חייב על כל אחת ואחת:

μαρτύρειεν αὐτῷ ἕ μαλα γλάφε, ἕμαλα γλά-
φε, ὅδε γλάφοι, ὑπόδικⓄ ὑπὲρ ὅλων, ἐκάσῃ κ̅
ἐκάσῃ.

Dicant illi: Ne radas, ne radas, ille tamen
radat, reus est singulorum.

היה לבוש ככלאים כֹּל הַיּוֹם אִינּוּ הַיּוֹם
אֵלֶּת אַחַת:

Ἔστι περιελλόμενⓄ ποικίλοις ὅλη ἡμέρα, εἴθην
ὑπόδικⓄ ἀλλὰ μοναδικῶ.

Si se vestiat heterogeneis toto die, non est
reus nisi unius.

אמרו לו אל תלבש את
חייב על כל אחת אחת:

μαρτύρειεν αὐτῷ ἕμαλα περιέλλῃ, ἕμαλα περι-
έλλῃ, ὅδε ἀναπιύξαι κ̅ περιέλλοιτο, ὑπόδικⓄ ὑπὲρ
ὅλων ἐκάσῃ κ̅ ἐκάσῃ.

Dicant

Dicant illi: Ne te vestias, ne te vestias, il-
le vero exuat iterumque vestiat, reus est sin-
gulorum.

יש 6, 9. ויש חורש תלם אתר והייב עליו משום
ח' לאוין החורש בשור ובהמור והן מוקדשין
בכלאי כרם ובשביעית ויום שבת וכח
ונזיר בכרת הטמאה:

Ἔστι κατεργαζόμενος ἑμμέλιω μοναδικῶς, καὶ
ὑπόδικος ὑπὲρ αὐτῆ ἐκ λογισμῶ συγκομιεῖς (ὄκτω)
τῶν πώμαλα. ὁ κατεργαζόμενος ἐπὶ τῶν εἰς ὅτι
βρωμήτορα, ἔκείνοις ἀγιστευομένοις, ὅτι ποικίλοις,
ἐφ' ἡμερίδι, καὶ ὅτι ἐβδόμῳ, καὶ ἡμέρα εὐγηθήη,
καὶ ἰεραργός ἢ ἀποστρεφόμενος, ἐν τόποις καταμο-
λύσεως.

Est qui aret porcam unam, reus tamen de
illa fit octo interdictorum: Aret bove & asi-
no, illisque sacratis, in heterogeneis, in vi-
nea, anno sabbatico, die festo, & vel sacer-
dos vel nasiræus, in loco immundo.

הכניח בן הכינזר אמר אף הלושב כלאי
אמר לו אינו חש אומר להם אף הנזיר
הוא:

χανανίας παῖς τῆ ἀχίνα μαρτυρεῖ. Ἄνωτος ὁ περι-
σελλόμενος ποικίλοις. Μαρτυρεῖσιν αὐτῶ. Οὐδὲν
ὁ λογισμὸς. Μαρτυρεῖ αὐτῶ, εἰδὼς τῆ ἀποστρε-
φόμενος ὁ λογισμὸς.

Chananiæ filius Hachinæ dicit: Etiam qui
vestitus est heterogeneis. Dixerunt illi: Non
est ratio. Dixit illis: Similiter non est de na-
siræo ratio.

§. 10. כמה מלקין אותו ארבעים חסר אחת שנאמר

במספר ארבעים מנן שהוא סמוך לארבעים

μέχρι πός' πληγῶσιν αὐτόν; Τεσσαρακονταίς, ὑπερμένης ενός λινος, ὡς ἐχηματίσθη. ἐπὶ συμφορῆσ' τεσσαράκοντα: Νεμῆσι, ὅση συμμίκτη τῆς τεσσαράκοντα.

Quoties feriunt illum? Quadrages, uno minus: Prout dicitur: Deut. 25, 3. Numero quadragesima: Numero, qui prope quadragenarium, ר' יהודה אומר ארבעים שלמות הוא לוקה:

πρῶτον ἰσθὰ χηματ' ζ' τεσσαράκοντα συμπληρωμένοι αὐτὸς πληγῆται.

R. Jehuda dicit: Quadragesima plenis plectitur. והיכן הוא לוקה את היתירה בין כתפיו:

καὶ ὅποι' ἂν πληγῆται κατὰ τὸ σθῆθόν; ἐν τῆς πτερυγῶσιν αὐτῶ.

Ubi vero plectitur, quoad superfluum? inter humeros ejus.

§. II. אין אומדין אותו אלא כמכות הראויות

ἔθ' ἢν μέρῶσιν αὐτόν, ἀλλ' ἐπὶ ματίγμασ' τῶσ' δ' ἄλλ' οἰσ' διπλασιά' ζ' ε' δ'.

Non æstimant (in judicio) illum (fustigandum) (quot ferre possit,) nisi in plagis, quæ possunt geminari (augeri.) (Semper in judicio precedebat æstimatio virium. Imminutæ igitur plagæ pro arbitrio judicis, ut possent augeri.)

אמר והו לקבל מ' לוקה מקצת ואמרו אין יכול לקבל ארבעים פטור:

Μετρεῶσιν αὐτόν, τῶ καταλαβεῖν τεσσαράκοντα, πληγῆται κατὰ μέρος. ὅποτε μαρτυρῶσι: ἔθ' ἢν λάχοι καταλαβεῖν τεσσαράκοντα, ἑλεύθερος. Sic

Si æstimant illum, aut accipiat quadraginta: Plectitur aliquibus. Si dicant: Non potest sustinere quadraginta, liber est.

אמרוהו לקבל שמונה עשרה משלקה אמרו
 יכר לקבל מ' פטור:

μετρεσον αὐτὸν, τῷ καταλαβεῖν συγκομιστὸν καὶ μοριδα (ὀκτωκαίδεκα) μεθ' ὅσον ἐπλήγη, μαρτύροισιν. λάχοι τῷ καταλαβεῖν τεσσαράκοντα, ἐλεύθερος.

Æstimant eum, ut accipiat octodecim (dimidium quadragenarii). Si postquam vapulavit dicant: Potest sustinere quadraginta; liber est.

עברו עבירה שיש בה שני לאוין. אמרוהו אומר
 אחד לוקה ופטור ואם לאו לוקה ומתפרה
 וחרור ולוקה:

Παρέβη ὡς δάδασι, ὡς εἰσιν ἐπ' αὐτῆ συνδυο πώμαλα, μετρεσον αὐτὸν μέτρω ἐνὶ λινῷ πληγῆται, καὶ ἐλεύθερος. εἰ ἢ μὴν ἔδολως, πληγῆται καὶ ἑραπύεται, καὶ ὑποστέφει ἔ πληγῆται.

Transgressus est transgressionem, in qua sunt duo negativa: Si æfiment illud æfimatione una, vapulat & liber est. Sin, (ut bis fit flagellandus) vapulat, dein fanatur, postea de novo vapulat.

§. 12. כיצד מלקין אותו כופת שתי ידיו ער

העמוד הילך והילך וחזן הכנסת אוחז בבגדיו
 אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו עד שהיו
 מגלה את לבו: והאבן נתונה מאחוריו חזן הכנסת
 עומד עליה והרצועה של עגל בידו כפולה אחת
 לשנים ושנים לארבעה וב' רצועות עולות
 ויורדות בה:

C 5 καθ'

io.
 בממ
 כים,
 רשף-
 פטו-
 ano
 qua-
 um,
 r
 um-
 tur.
 ו
 פו'ס
 in-
 I.
 ותי
 פו'ס
 an-
 pos-
 icio
 itur
 .)
 י
 יכו
 פלח-
 יחו
 Sic

Καθ' ὅσον πληγῶσιν αὐτὸν; καθάππει τις σύνδυο
 θέναρα αὐτῷ πρὸς ἀνάσημα, ἀλλαχῶς ἢ ἀλλαχῶς
 Νεώκορος τὴ συναγωγῆς κατῆχει ὑφαντὰ αὐτῷ. Εἰ μὲν
 ῥήγνυσθαι ῥήγνυνται, καὶ εἰ μὲν δόπομερίζονται δόπο-
 μερίζονται. ἕως ὅτε δόποκαλύψῃ τὸ πλάγχθον αὐτῷ.
 Ἡ ἧ πῶτέρα ἀνατιθεῖσα ὀπίστερον αὐτῷ. Νεώκορος τὴ
 συναγωγῆς ἀνίστησι παρ' αὐτῆς, καὶ Φαιρωτῆς, ὅσπερ
 τῶ κερασελικῶς, ὅτι τῶ θέναρα αὐτῷ, πλεκομενοῦ,
 ὁ εἷς τις εἰς σύνδυο, καὶ σύνδυο εἰς τρεῖς. Καὶ σύν-
 δυο σφαιρωτῆρες ἀνελεθόντες καὶ κατὰ Φερωμένους
 ἐπ' αὐτῶ.

Quomodo flagellant illum? Vincit quis du-
 as illius manus ad columnam, huc & illuc.
 Minister synagogæprehendit vestes ejus. Si
 rumpantur, rumpantur: Si dissolvantur, dis-
 solvantur; donec detegat pectus ejus. La-
 pis positus pone illum. Minister synagogæ
 stat juxta illum lapidem, lorum vitulinum in
 manu illius duplicatum. Una plica in duas,
 duæ in quatuor. Duo quoque circa illud lo-
 ra, sursum & deorsum tendentia.

יהודה טבח ורחבה טבח וראשה מגיע על
 פי כריסו ומכה אותו שלוש מלפניו ושתי ידות
 מלאחריו ואינו מכה אותו לנת עומד ולנת
 יושב אלא מוטח שנא' והפילו השופט והמכה
 מכה בידו אחד בכך כוחו;

Στελεὸν αὐτῷ μετακάρπιον, εὐρύτης αὐτῷ μετα-
 κάρπιον ἀκρότης αὐτῷ πγγάνει ἔκπαλιον γαστήρ
 αὐτῷ. Μαστιγοῖ δὲ αὐτὸν τρεῖς μῶ, τὸ ἐνώπιον αὐτῷ, ἔ
 σύνδυοσι τρεῖς μῶ τὸ ὀπίστερον αὐτῷ. Καὶ ἄην μαστι-

γοῖ

γοῖ αὐτὸν, ἔδολως ἀνισάντα, & ἔδολως καθίζουσα, ἀλλὰ καταλεινόμενον, ὡς ἐχρηματίσθη. Καὶ περιβαλεῖ αὐτὸν ὁ δικαστής. Καὶ μαστιγῶν μαστιγοῖ τῷ θεῷ ναρι αὐτῆ μοναδικῶ, ἐφ' ὅλα κράτες αὐτῆ.

Manubrium ejus palma. Latitudo ejus palma. Apex ejus tangit usque ad ventrem ejus. Ferit eum ter antrorsum, & bis retrorsum. Neque ferit eum vel stantem vel sedentem, sed inclinatum. Ut dicitur: Deut. 25, 2. Proster-
nat eum judex. Qui ferit ferit una sua manu, omnibus viribus suis.

וְהַקּוֹרֵי §. 14.
לְמַשְׁמֹרֶת וְגו' וְהַפְּלֵי יוֹהָה אֶת מְכוּתֶיךָ וְאֶת מְכוּת וְגו' וְחֹזֵר לְתַחֲלַת הַמְּקָרָא וְשִׁמְרָתָם אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וְגו' וְחֹתֵם וְהוּא רְחוּם יִכְפֹּר עוֹן וְגו' וְחֹזֵר לְתַחֲלַת הַמְּקָרָא וְאֶת מֵת תַּחַת יָרֵךְ פֶּטוּר;

ὁ δὲ κήρυξ κρᾶζει. εἰ μὲν ἔδολως συντηρήσεις πριάσεν. καὶ ὑπέρημα. καὶ ὀφελεί ὁ ἀπαύγε τα μασίγματα σα, καὶ τὰ μασίγματα, καὶ ὑπέρημα. ἔπειτα ὑποσρέφει πρὸς καταβολὴν γραφῆς. Συντηρήσετε τὰ πεφραδμένα τῆς περὶδόσεως ἱουαύτης, & ὑπέρημα. καὶ τεκμαίρει. αὐτὸς ἐκλήρωσαν δικαιοπραγεῖ ἄκτροπλῶ, & ὑπέρημα.

Præco vero clamat: Deut. 28, 58. 59. Si non servaveris facere &c. Tunc augebit deus plagas tuas & plagas seminis tui &c. Dein redit ad principium textus: Deut. 29, 9. Servabitis verba fœderis hujus &c. Clauduit, Psalm. 78, 38. Ille vero misericors exprabit peccatum &c. Ἐντεῦθεν ὑποσρέφει

ὄνδου
αχῆ
εἰ μὲν
δπο-
αὐτῆ.
οἱ τ
ὄσπερ
εν
συ-
μενοι

du-
lluc.
Si
dis-
La-
ogæ
n in
uas,
l lo-

3.
פי
מלא
יו
מכר
עτα-
ר
ε
μασι-
γοῖ

ερεφει προς καταβολω τ' γεαφης. ει μην λποθαι-
νη κατα τς θενας αὐτῶ, ελευθερῶ.

Dehinc redit ad principium textus. Quod
si moriatur sub manu ejus, liber est.

הוסיף לו עור רצועה אחת ומת הרי זה
גולה על ידו:

Εφίσησι αὐτῷ δέρμα σφαιρωτῆρῶ ἐν τι, καὶ ἀ-
ποθνήσκει, ἄρα τοσῶτ' ἀπαλλαγεται ἀπὸ τῆς αὐτῆς.

Addit illi pellis lorum unum, & moritur,
hic exulat propter illum.

נתקלקל בן כריעי בן כמים פטור:
יהודה אומר האיש כריעי והאשה כמים:

χαλαῖται, ἀπέναντι τῶ ἐπὶ κόπρῳ, ἀπέναντι τῶ
ἐπὶ νάμασι, ελευθερῶ. πρῆσβύτερῶ ἰσθα μαρ-
τυρεῖ. ἄρσῃ ἐπὶ κοπρῳ, καὶ θῆλος ἐπὶ νάμασι.

Conspurcat se, five stercore, five urina,
liber est. R. Jehuda dicit: Vir, stercore, fe-
mina, urina.

כר §. 15. חייבי כריתות שלקו כפטורו ירי
כריתותן שנא' וקלה אחיך בעיניך ומשלה
הרי הוי' כאחיו: רברי ר' חנניה בן גמריאל:

ἠλίκιοι ὑπόδοικοι ἐκτριβῆς, ὡς πληγῶνται, ελευθε-
ρῶνται ἀπὸ τῆς ἐντριβῆς αὐτῶν. ὡς ἐχρηματίσθη ὁ-
λιγορηθῆ κασίγνητ' σ' ἐν ταῖς γλῆνας σ'. Με-
τὰ τῶ ὡς ἐπλήγη, ἄρα τοσῶτ' ὡς κασίγνητος σ'. Με-
τεφραδμένα πρῆσβύτερ' χανανί'σ παιδὸς Γαμαλιήλ.

Qualescunque rei exterminii, dum vapula-
runt, liberi fiunt a suo exterminio. Ut dicitur
Deut. 25, 3. Ne vilescat frater tuus in oculis tuis.
Postquam vapulavit, est tanquam frater tuus.
Sententia hæc est R. Chaninæ filii Gamalielis.

אמר

ר' שמעון בר רבי אומר הרי הוה אומר רב
 חזק לבלתי אכיל את הרום כי הרום הוה
 הנפש וגו' ומה אם הרום שנפשו שר אדם
 קצה ממנו הפורש ממנו מקבל שכר גזול
 ועריות שנפשו שר אדם מתאוה להן
 ומחמדתן הפורש מהן על אחת כמה וכמה
 שיזכה לו ולדורותיו ולדורות דורותיו עד
 סוף כל הדורות:

Πρεσβύτερος Σιμων βεσβι ρεββι χρηματιζει.
 ὅρα, αὐτός χρηματίζει ἄραγε, κατήσχε, μὴ παντελῶς
 τρώγειν αἷμα, ὅτι ὁ αἷμα ἐστὶ ψυχὴ, καὶ ὑπέσχημα. Καὶ
 τί μὴν; Εἰ μὴ καὶ τὸ αἷμα, ὡς ἄρα ψυχὴ, ἥτις
 παρ' ἀνθρώπῳ, ὀχθίζει αὐτῷ, ἀφορίζομεν
 ἀπ' αὐτῶ, καταλαμβάνει μισθαργίαν, κατὰ τὸ
 σκύλλον καὶ πορείας, ὡς ἄρα ἡ ψυχὴ, ἥτις παρ'
 ἀνθρώπῳ, ὀπιποθεῖ αὐτὰ καὶ εὐδοκίμει αὐτὰ, ὁ
 ἀφορίζομεν ἀπ' αὐτῶν, πλήν μὲχρι καὶ μὲχρι
 ἀξιώσει ἑαυτὸν καὶ τὰς ἐταιρίας αὐτῶ, καὶ τὰς
 ἐταιρίας τῶν ἐταιριῶν αὐτῶ, ἕτε τὸ πέρασ ὅλων τῶν
 ἐταιριῶν.

R. Simeon filius Ribbi dicit: Ecce, deus
 pronunciat: Deut. 12, 23. Age, cura, ne comedas
 sanguinem, quia sanguis est vita, &c. Quid est?
 Si a sanguine, quem anima hominis averfa-
 tur, se quis separat, accipit mercedem: Ubi
 a rapina & incestu, quæ anima hominis ex-
 petit & concupiscit, abstinerit homo, quan-
 to magis beabit se, familiam suam, & famili-
 as familiarum suarum, ad finem usque fami-
 liarum.

ר' חנניה בן עקשיא אומר רצה הקדוש
ברוך הוה לזכות את ישראל לפיכך הרבה
להם תורה ומצוות שנא' יהוה חפץ למען
צדקן יגדיל תורה ויאריך:

Πρεσβύτερος Ἰσραὴλ χανανίας παῖς Ακασίᾳ χερμαλί-
ζῃ. Εὐαρέστησε τῷ ἀγαθῷ εὐλογητῷ Ἰσραὴλ αἰξίῳ τῷ
Ἰσραὴλ. παρ' ἐκεῖνα ἐπερίστωσεν αὐτοῖς πρῶτος
καὶ προστάγματα, ὡς ἐχρηματίσθη, Απαύγει
εὐαρέστησεν, ἀλλὰ μὴ ἕνεκα δικαιοσύνης αὐτῶ, με-
γαλίζει πρῶτος καὶ Φαιδέυει.

R. Chananius filius Akasjæ dicit: Placuit
deo benedicto beare commodis Israelem. Pro-
pterea dedit illi amplam legem & præcepta,
ut dicitur: Es. 42, 21. Deo placet (populus)
propter justitiam suam, extolkit legem
& illustrat.

Ad p. 42. 43. מלקות של רצועה שפאישו-
תה פנים פלגמה, *Corrigia pro plaga, Juden*
Geißel.

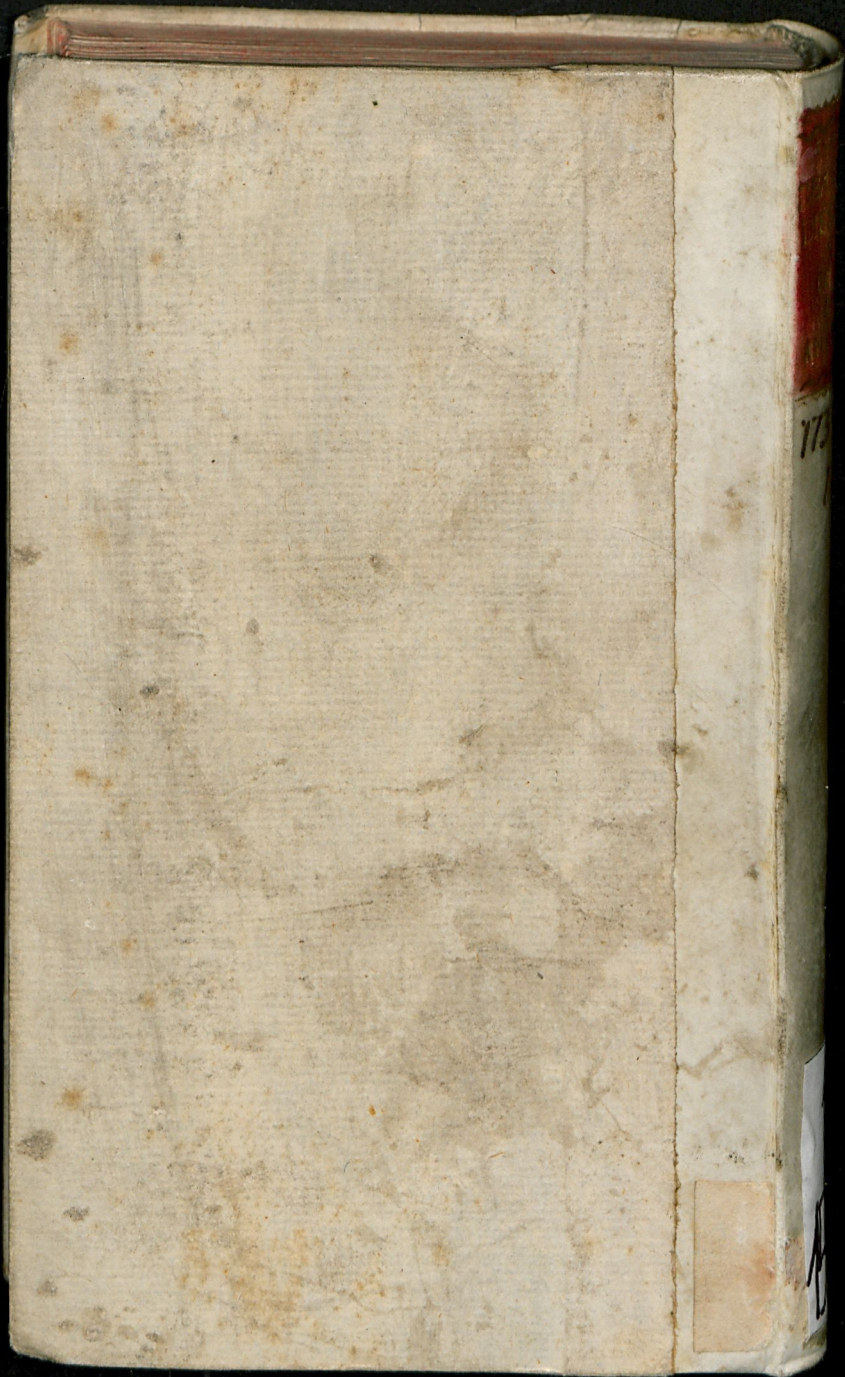
Scr. die 28. Sept. a. 1720. *vigilia Michaëlis, in*
anniversariam memoriam ictus loro hoc vitulino
in caput hydræ Lernææ, pro talionis
jure, militum turma in armis
spectante.

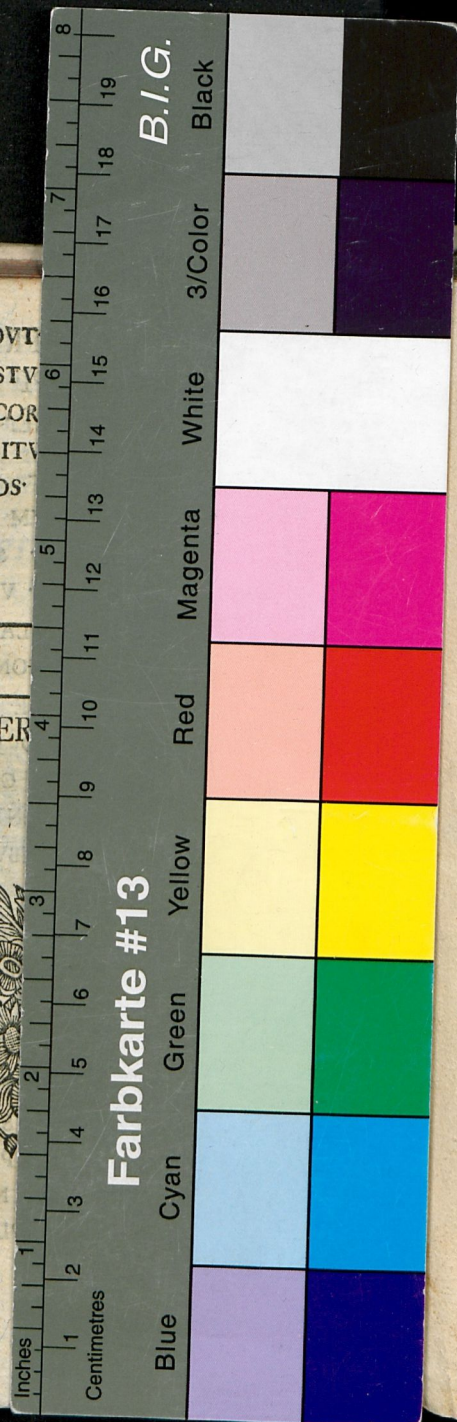
Nigrique volumina fumi
Infecere diem, veluti cum flumina natas
Exhalant nebulas, nec sol admittitur infra.

153243

X 2321135

72.

Farbkarte #13

B.I.G.

מסכת מכות 2
 Σύνταγμα τῶν μαθημάτων
Tractatus Talmudicus
 DE
PLAGIS.
 ANTIQVITATVM
 JVDAICARVM
 COMPENDIVM,
 AD LECTIONES PVBLICAS
 IN ACADEMIA JVLIA
*pro hebræorum lingua &
 rebus uberius illustran-*
dis,
 RECENSENTE
 A. MDCCXX. MENSE SEPTEMBRI
HERMANNO von der Hårdt/
 Acad. Jul. Sen. & Præpos. Mariæb.

Helmstadt,
 Typis SALOMONIS SCHNORRII.